

Men så kom Jakob

Weekendavisen, 1. april 2016

Oprah Winfrey Show havde engang faren til en dreng med autisme som gæst. Vi hørte om det svære liv med et anderledes barn, og da showet nåede sin kulmination, højdepunktet, hvor alle skal sidde med store hjerter og en klump i halsen, sagde faren: »Min søn har gjort mig til et bedre menneske.« Et rigtigt Oprah-øjeblik.

Hjemme foran fjernsynet sad jeg og vrængede ad Oprah og hendes gæst. Mit barn havde lige fået sin autisme-diagnose, og jeg følte mig i dén grad ikke som et bedre menneske.

Jeg følte mig som en fiasko. Jeg troede, jeg skulle være lykkelig som mor, jeg skulle være den bedste, sødeste, kærligste mor. Alle de erfaringer, jeg havde gjort mig, med at passe alle mulige andres børn, skulle nu udmønte sig i glæde, overskud og coolness. Jeg skulle være hende, der havde styr på det. Ikke fordi jeg havde behov for at have styr på det, men fordi det var så let. Hvorfor dog købe bollerne, når det er så let lige at slå en dej op? Ville jeg sige, måske ordløst, men alligevel sige, ved min måde at optræde på. Og så fik jeg sådan et barn. Et barn som ikke ville fødes, men skulle ud ved kejsersnit; heller ikke dén drøm gik i opfyldelse. Et barn som var svært at amme, et barn som græd og græd og græd; et barn som ikke sov.

Jeg havde troet, at mand og barn ville være billetten til normalitet. Nu ville jeg endelig kunne gøre sådan nogle ting, som »man« gør. Nu ville jeg endelig kunne tale med, blive en del af en flok.

Der var bare ikke nogen at tale med, for jeg gik altid rundt et eller andet sted ude bagved med mit urolige barn. Til sidst blev vi bare væk.

Da vi fik diagnosen, var det som at få den endelige bekræftelse: Det var en nitte. Du fik et barn, der ikke duede. Hovmod står for fald, det var følelsen, som fulgtes med en dyb skam over at tænke sådan om mit eget barn.

Nu fulgte kurser, undervisning og forældregrupper (og tak for det). Forældregrupperne blev en slags mødregruppe part II: Hvis barn fremstår mest »normalt«, hvem er længst ude, hvem har nogenlunde styr på det? Jeg følte, jeg dumpede hver gang.

Heller ikke som autist passede vores dreng ind. ADHD-diagnosen mudrede billedet, sammen med ritalinen. Men han passede dog bedre ind som autist end som ADHD-barn. Indtil jeg fik mit første barn, havde jeg et motto: »Jeg kan, hvad jeg vil.« Det motto havde jeg levet efter, og det gik fint. Efter mange års tilløb havde jeg taget mod til at søge ind på musikkonservatoriet, og jeg kom ind i første forsøg. Ikke fordi jeg altid havde øvet mig som en gal. Jeg havde også rejst en masse og læst på universitetet. Men det med konservatoriet skulle prøves. Og selvfølgelig skulle jeg også have et par børn undervejs (en vidunderlig mand var det også lykkedes mig at møde), og studere lidt ved siden af, i min barselsorlov. Og arbejde selvfølgelig, for jeg havde ikke mere SU. Selvfølgelig. Kunne. Jeg. Ikke. Det.

Det var sådan, jeg havnede hjemme på sofaen, med Oprah og hvad der ellers var af daytime-tv. Jeg så det hele, lå der i timevis. Stress ville man nok kalde det i dag, men sådan så jeg ikke på det dengang (og det var der heller ingen andre, der gjorde). Jeg gik ned, fordi jeg ikke kunne. Jeg magtede det ikke. Jeg opgav spilleriet, vendte tilbage til teologien og blev præst. Med mig havde jeg min nye erkendelse: Jeg kan ikke, hvad jeg vil. Jeg er ligesom alle andre.

Nogle gange sker der ting i ens liv, nogle gange er det ikke nok at ville. Før tænkte jeg nok sådan om andre, der var havnet i svære situationer. Men inderst inde målte jeg mig selv med en anden målestok.

Jeg vil ikke sige, at mit barn med autisme har gjort mig til et bedre menneske, dertil er jeg for meget protestant. Vi mennesker er grundlæggende, som vi nu er, vi bliver ikke bedre. Men at være mor til et diagnose-barn har gjort mig til et mere rummeligt menneske; et mere tolerant og mindre dømmende menneske.

Jeg føler et dybt fællesskab med alle dem, der har gjort den samme erfaring, uanset om de sidder på bænken eller i villaen. Det er ikke altid nok at ville. Nogle gange har man brug for hjælp, nogle gange er man ramt af livet.

Nu, ti år senere, kan jeg slet ikke forstå, at jeg kunne tænke på min dreng som en, der ikke duede. Han er her som et menneske, i sin egen ret. Vi lever anderledes, men det

gør ikke noget. Vi mistede mange relationer, venskaber gled ud, men dem, der hang på, sætter vi så meget des mere pris på.

Igennem vores søn får vi et helt unikt blik på verden og på livet mellem mennesker. Vi øver os dagligt i at være utvetydige i alt, hvad vi siger og gør. Det nytter ikke, at jeg siger: »Jeg smutter lige«, for hvordan skal han så vide, at jeg har tænkt mig at komme hjem igen? Og hvordan forklarer man en dreng, at han ikke må klatre op i vindueskarmen uden at bruge ordet »ikke«?

Vi forældre har en stående aftale om en gigantisk kvajekvote, for når hele huset gløder af energi, modstridende viljer, misforståelser og almindelig forvirring, så ryger der en hel del finker af panden. Og det er o.k., for man kan jo sige undskyld. Og vi husker at fortælle hinanden, hvordan vi har det, for det har Jakob lært os.

Han har også lært os, at hvis det kan lykkes at komme til at grine, så kan man klare det meste. Og når dagen er slut, kan jeg lægge hovedet på puden og sige i min aftenbøn: »Forlad os vor skyld, som også vi forlader vore skyldnere.« Og jeg kan mene det, for jeg kan ikke alt, hvad jeg vil, slet ikke. Men det er o.k., for jeg har den bedste familie, jeg kunne drømme om.